



ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА УДФСУ

Барановичский государственный университет (Белорусь)
Варшавський державний університет (Польща)
Костанайская академия МВД Республики Казахстан
им. Ш. Кабылбаева (Республика Казахстан)
Department of Civil service and Human Resources
of the Parliament (Азербайджан)

До 100-річчя створення навчального закладу

ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ



*Збірник тез доповідей
II Міжнародної науково-практичної конференції
(23 листопада 2018 року)*

Частина 2

УДК 351.713

ББК 67.301.141.1

Ф63

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради

Навчально-наукового інституту права

(протокол № 3 від 15 листопада 2018 року)

Редакційна колегія:

Топчій Василь Васильович, директор Навчально-наукового інституту права, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

Бойко-Слобожан Олена Олександрівна, заступник директора Навчально-наукового інституту права з наукової роботи та міжнародного співробітництва, кандидат юридичних наук, доцент кафедри фінансового права.

Тези подано в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, назв, назв підприємств, установ, організацій та іншої інформації, поданої в тезах доповідей, несуть автори матеріалів та їх наукові керівники.

Висловлені думки авторів можуть не збігатися з точною зору редакційної колегії і не покладають на неї жодних зобов'язань.

Переклади і передруки дозволяються лише за згодою авторів.

Ф63

Фіскальна політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (23 листопада 2018 року) : у 2-х ч. Ч. 2. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. – 258 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 121).

ISBN 978-966-337-456-7

УДК 351.713

ББК 67.301.141.1

ISBN 978-966-337-456-7

© Навчально-науковий інститут права
Університету ДФС України, 2018

ЗМІСТ

Вітальне слово П. В. Пашка	7
Вітальне слово В. В. Топчія	8
<i>Секція 5. Кримінально-правове та кримінологічне забезпечення фіскальної політики в Україні</i>	
Андросович В. С. Кримінологічна характеристика починів у фіскальній сфері	9
Антипов В. І. Стаття 212 Кримінального кодексу України та практика європейського суду з прав людини	13
Березовська А. О. Спеціальна конфіскація як один із заходів кримінально-правового забезпечення	16
Бейгул М. А., Верницький Ю. С. Сучасний стан запобігання злочинам, пов'язаним з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом	19
Білоус О. Г. Проблеми формування правової культури сучасної молоді в умовах становлення громадянського суспільства	25
Вдович А. М., Гусак К. В. Запобігання злочинам у фіскальній сфері України	27
Богатирьова О. І. Ускладнені випадки кваліфікації ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі	30
Виноградова Д. С. Ворона Ю. О. Особливості розслідування корупційних злочинів: міжнародна площина	33
Гаврилiшин А. П. До проблем кіберзлочинності в Україні	37
Галицький В. В. Запровадження кримінального проступку в національне законодавство: проблемні питання	39
Гончарук Т. В. Кримінальне законодавство України у сфері протидії торгівлі людьми	41
Горбачук Ю. І. Боротьба з корупцією як інструмент фіскальної політики	44
Горобчук А. І., Дейнеко О. В. Корупція в митних органах: протидія та сучасний стан	46
Дідківська Г. В., Мудряк Т. О. Кримінологічна характеристика забезпечення антикорупційної політики держави	49
Захарків Т. І., Сушанська К. В. Ухилення від сплати податків та деякі заходи запобігання	51
Зварич М. Р. Кримінально-правове забезпечення протидії шахрайству в фінансовій сфері	54
Знак Ю. А. Генезис організованої злочинності в Україні	56
Жерж Л. А. Розмаїта В. В. Детермінанти корупції у діяльності медичних працівників	59
Жерж Н. А. Пріоритетні напрями сучасного реформування та вдосконалення національної поліції України	62

Кіраль Г. Ю., Васильчик Н. О. Міжнародний досвід боротьби з корупцією.....	67
Кулаківська Т. І., Береженна О. Ю. Звільнення від кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів).....	70
Курилюк Ю. Б. Міграційна політика держави як механізм протидії корупції.....	73
Курмазенко А. А. Зарубіжний досвід запобігання злочинності у сфері оподаткування.....	75
Малогіна А. О. Правоохоронні органи як суб'єкти запобігання злочинів: теоретико-практичні аспекти.....	79
Лізніченко Є. М. Доведення до банкрутства: кримінально-правовий аспект.....	83
Мазур І. В., Кучер О. В. Кримінально-правова характеристика схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.....	86
Мазурець О. О. Кримінально-правова характеристика контрабанди та контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів та їх запобігання.....	89
Мирончук К. В. Прояви корупції у діяльності правоохоронних органів.....	92
Мисюна Я. Ю., Степенко Ю. І. Актуальні проблеми протидії та запобігання корупції в органах фіскальної служби.....	95
Мірошниченко С. С. Корупція в Україні: від теорії визначень до практики протидії.....	98
Музиченко А. В., Воронко Л. М. Загальна характеристика способів легалізації (відмивання) доходів отриманих злочинним шляхом та заходи їх протидії.....	101
Музиченко Я. В., Бобраніцький Я. В. Поняття та ознаки корупційних злочинів.....	105
Нікітін Ю. В. Трансформація кримінально-правової системи як необхідна умова запобігання корупції.....	108
Ніколаєнко В. О., Турчина Є. Ю. Електронні гроші як предмет злочинів проти власності.....	112
Песоцька Ю. В., Мухіна О. Г. Відмивання «брудних» коштів та заходи запобігання.....	114
Поліщук А. М., Франчук М. І. Марки акцизного податку (ст.199 КК України) як предмет суспільно небезпечних діянь у сфері господарської діяльності.....	117
Сабадін Ю. В. Протидія корупції під час здійснення правосуддя.....	120
Сировець М. О. Відповідальність за створення не передбачених законом воєнізованих та збройних формувань.....	122
Скаков А. Б. О борьбе с коррупцией – основной угрозой национальной безопасности Казахстана.....	124

Ступак О. І. Організована злочинність в корупційній діяльності: кримінологічний аспект	136
Супрун Т. М., Шостак М. О. Корупція в діяльності суб'єктів господарювання: причини, форми та заходи протидії	139
Супрун Т. М. Досягнення Сінгапуру у сфері ефективної боротьби з корупцією	141
Тищенко К. М. Гіроскутер: чергова забава, комерційний хід чи транспортний засіб?	144
Топчій В. В. Значення Сінгапурської та Шведської стратегії для попередження корупції в Україні	148
Топчій В. В. Корупція у сфері інтелектуальної власності	153
Харченко А. А. Корупція і фіскальна політика: теоретичний підхід та практичні шляхи протидії	155
Худенко Ю. О., Поліщук В. В. Ухилення від оподаткування шляхом використання офшорних зон	158
Черняк Я. В. Зарубіжний досвід запобігання та протидії корупції	161
Чуварьова Є. Я., Лопушанська К. С. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинам у фіскальній сфері	163
Шадура А. С., Каландей В. О. Ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, як основний злочин у сфері фіскальної політики: сутність та причини ухилення	167
Юрченко В. С., Шуляка А. В. Вплив корупції на економіку України та заходи її запобігання	170
Яворська О. М., Горова С. Ф. Окремі аспекти запобігання податковій злочинності в Україні	173

Секція 6. Роль кримінального процесу та криміналістики в реалізації фіскальної політики України

Антонюк А. Б., Бондаренко С. В. Особливості використання спеціальних знань при розслідуванні податкових злочинів	177
Браславець І. В., Даведенко О. В., Дементьєва А. О. Особливості розслідування злочинів щодо ухилення від сплати податків	180
Верницький Ю. С. Проблема доказування фінансових злочинів	183
Грицюк І. В., Гаврилюк Н. О. Визнання доказів недопустимими у кримінальному провадженні	186
Грицюк І. В., Лаба О. С. Порівняльно-правовий аналіз інституту підслідності: досвід зарубіжних держав	189
Gasimov Z. A., Yatsyk T. P. Criminalistic characteristic of new forms of cyber crimes (phishing and cybersquatting)	192
Завидняк В. І., Лев Р. В. Криміналістична характеристика суб'єктів злочину, які відносяться до працівників юридичних осіб публічного права	194
Заморожна А. В. Видача особи (екстрадиція) у кримінальному провадженні щодо злочинів міжнародного характеру	197

Цимбал П. В., Калганова О. А. Процесуально-правові засади діяльності міжнародних організацій у сфері боротьби зі злочинністю.....	200
Кисла К. О., Пушкарьова Т. М. Проблеми застосування допиту в режимі відеоконференції під час досудового розслідування в Україні	203
Комишнюк Ю. О. Фіктивне підприємництво як спосіб вчинення злочинів у сфері господарської діяльності	206
Красько В. В., Шпак М. І. Домашній арешт як запобіжний засіб в міжнародній практиці та українські реалії	209
Линник О. В., Трубнікова А. В. Шляхи вдосконалення методики розслідування злочинів, пов'язаних з благодійною діяльністю.....	212
Лопата О. А., Ковальова Д. К. Теоретичні аспекти судово-економічної експертизи в Україні	215
Лопушанська К. С., Чунарьова Є. Я. Окремі питання кримінального провадження щодо ухилення від сплати податків.....	218
Мартинюк Ю. Ю., Іванова Н. О. Презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини у вирішенні справ про незаконне збагачення	221
Озвинчук О. В. Фінансове розслідування як один із способів забезпечення фіскальної політики в Україні	224
Омельчук Л. В., Довгань Д. О. До питання криміналістичної характеристики розслідування злочинів, пов'язаних з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом	227
Петручик А. В., Гриневич А. В. Роль спеціалізованої антикорупційної прокуратури у протидії корупції в органах Державної фіскальної служби України.....	231
Устенко А. Г. Типові слідчі ситуації розслідування легалізації (відмивання) коштів отриманих незаконним шляхом.....	233
Яцик Т. П. Криміналістична характеристика нових форм кіберзлочинності (фішингу та кіберсквотінгу)	237

Секція 7. Фіскальний суверенітет в умовах глобалізації: міжнародно-правовий вимір

Бригінець О. О. Глобалізація як важливий елемент світового економіко-правового простору	240
Глух М. В. Інститут оскарження в адміністративно-деліктному процесі: європейський досвід.....	242
Козлова В. Ю., М'яч В. Ю. Митні союзи світу та України.....	246
Мамедов І. А. Современные формы туризма и связанные с ними вызовы в контексте обеспечения национального экономического развития	248
Селезень П. О., Кармаліта М. В. Application of mutual agreement procedure in tax dispute resolution in Ukraine	252
Швейда Т. М., Пасько К. І. Глобалізаційні процеси сучасності та публічне управління	255

4. Лилли П. Грязные сделки. Тайная правда о мировой практике отмывания денег, международной преступности и терроризме. Ростов н/Д : «Феникс», 2005. С. 2.

Омельчук Любов Василівна,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики

Університету державної фіскальної служби України,

Довгань Дмитро Олександрович,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Навчально-наукового інституту права

Університету державної фіскальної служби України

ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ЛЕГАЛІЗАЦІЄЮ (ВІДМИВАННЯМ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

Вчені та практики констатують, що легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом, сьогодні перетворилася у найприбутковіший вид незаконного підприємництва у світі. Яскравим прикладом є справа Едуардо Оро-зко, якому в 1978–1982 рр. вдалося на території США безперешкодно відмити близько 151 мільйона доларів, отриманих від продажу кокаїну та героїну. Для проведення своїх операцій він використав 18 банків, а також рахунки з обміну валюти в Нью-Йорку.

Окрім цього, за даними FATF, в офшорних зонах станом на 01.01.2016 перебувало 11,5 трлн дол. США на рахунках приватних осіб, при цьому загальна сума становила 32 трлн дол. США, що свідчить про активне використання офшорних зон з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Завдяки високотехнологічному інформаційно-комунікативному прориву (зокрема, у сфері обігу фінансових ресурсів) створюються: з одного боку - сприятливі умови для розвитку систем світового і національного господарств, але з іншої сторони розширюються можливості для проникнення у національну економіку транснаціональної злочинності, яка здійснює вливання злочинних капіталів в економіку країни, тим самим, підриває основи фінансової і економічної безпеки держави. Це, у свою чергу, призводить до подальшої криміналізації економіки і суспільства, підпорядкування економічних важелів та політичної влади злочинним угрупованням.

У вітчизняній юридичній літературі існує багато точок зору на те, що собою являє відмивання доходів. Безперечним і спільним є те, що відмивання – це передусім спосіб (механізм) надання правомірності злочинно здобутим прибуткам та надприбуткам.

Загалом учені-криміналісти, окреслюючи особливості процесу легалізації (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом характеризують їх наступним чином:

- виведення «брудних» коштів зі сфери обігу тіньового капіталу з наданням видимості їм законного походження;
- цілеспрямоване формування системи дій суб'єкта (з урахуванням впливу усіх об'єктивних і суб'єктивних чинників, взаємопов'язану із середовищем і в ньому відображеної);
- застосування типових схем, що полягають у здійсненні у певній послідовності і алгоритму дій фінансових і господарських операцій;
- наявність невід'ємної складової технологій злочинного збагачення, тобто, комплексів взаємопов'язаних злочинних дій, що поєднані в єдиний ланцюг злочинної поведінки, де власне легалізація є останньою ланкою [2].

Кримінальний кодекс України в ст. 209 легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, визначає вчинення будь-яких дій, пов'язаних з проведенням фінансової операції чи правочину з активами, одержаними внаслідок учинення злочину, а також скоєнням дій, спрямованих на приховання чи маскуванню незаконного походження таких активів чи володіння ними, прав на такі активи, джерел їх походження, місцезнаходження, переміщення, зміну їх форми (перетворення), а так само набуттям, володінням або використанням активів, одержаних внаслідок вчинення злочину.

Законодавство різних країн (зокрема, США, Італії, Німеччини) має свою специфіку та різні підходи до визначення доходів від незаконної або кримінальної діяльності. Наприклад, за американським законодавством, під протиправною діяльністю розуміють доходи, отримані від вчинення злочинів, пов'язаних з наркотиками, фальшуванням грошей, контрабандою, банківськими шахрайськими операціями, банківськими пограбуваннями та крадіжками, шантажем тощо. У законодавстві Німеччини під джерелами доходів, що легалізуються, розуміються злочини, характерні для організованої злочинності. З іншої позиції визначає незаконні доходи законодавство Великобританії, Франції, Канади, Люксембургу, де під незаконною діяльністю розуміються злочини, пов'язані виключно з наркотиками [2].

На міжнародному рівні, процес боротьби з цим суспільно небезпечним явищем перетинається з проблемами протидії тероризму, транснаціональній організованій злочинності (зокрема, нелегальній міграції, торгівлі людьми, незаконному обігу наркотиків, торгівлі вогнепальною зброєю тощо), корупції тощо [2].

Під «відмиванням» доходів у загальній світовій юридичній практиці розуміють легалізацію протиправно отриманих грошових коштів та майна, що здійснюється шляхом різних маніпуляцій з «брудним» капіталом, внаслідок чого останній набуває статусу законного (легального). Тобто маються на увазі лише методи і процедури, що дозволяють отримані в результаті незаконної діяльності кошти переводити в інші активи для приховування їх правдивого походження, дійсних власників або інших аспектів, що могли засвідчити порушення законодавства [2].

У більшості зарубіжних країн відмивання грошей визнано тяжким злочином. Але особливістю злочину «відмивання коштів» є його допоміжний характер. Зокрема, йому передують т.зв. «предикатний злочин». Тобто злочин, що є первісним для продовження і розширення злочинної діяльності в інших злочинних сферах. З урахуванням цього факту метою законів про боротьбу з легалізацією коштів є не тільки створення системи заходів попередження відмивання грошей, а також виявлення і попередження злочинів, унаслідок учинення яких здійснюється легалізація коштів (предикатних злочинів) [1].

Так, у тлумачному словнику Т. В. Ковальнової «предикат» визначено як поняття, що визначає предмет судження – суб'єкт і те, що розкриває його сутність. А оскільки термін «предикативність» є похідним від терміна «предикат», то можна зробити висновок, що предикатний злочин – це діяння, яке є визначним, тобто первісним злочином іншого злочинного діяння, що вчинено після нього, та безпосередньо пов'язаного з ним [2].

Необхідно підкреслити, що з перших міжнародно-правових понять предикатного злочину було сформульовано у Конвенції Ради Європи про відмивання коштів, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом від 08.11.1990. У цьому документі предикатний злочин розглядається як діяння, що спрямоване на отримання незаконних доходів, які становлять предмет такого злочину, як «відмивання». Крім того, цікавим є той факт, що одержані від вчинення предикатного злочину економічні вигоди, після їх «відмивання» можуть використовуватися для продовження злочинної діяльності, і тому, з огляду на це, предикатне діяння також визначається як засіб для вчинення іншого злочину [4].

Включення «предикатного фактора» до елементів криміналістичної характеристики такої категорії злочинів наочно ілюструє, що легалізація (відмивання) злочинних доходів є невід'ємною складовою певних технологій злочинного збагачення, тобто, комплексів взаємопов'язаних злочинних дій, що поєднані у єдиний ланцюг злочинної поведінки, де сама легалізація виступає останньою ланкою у такого роду діяльності.

Легалізація може здійснюватись як у сфері господарської діяльності, так і в діяльності, що непов'язана з господарюванням. При цьому йдеться насамперед про ті галузі та сфери економіки, які є високо рентабельними, де обертаються великі фінансові та товарні потоки (ПЕК, ринки сільгосппродукції, нерухомості, підакцизних товарів, цінних паперів, сфери приватизації і зовнішньоекономічної діяльності тощо) [1], [2], [3].

Ситуація в Україні щодо забезпечення ефективного впровадження системно-комплексних заходів щодо протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, залишається складною через ряд обставин. В якості факторів, що сприяють легалізації злочинних доходів, В. М. Алієв виділяє: політико-економічні, які опосередковано впливають на легалізацію злочинних доходів; соціально-правові, які впливають на сферу, в якій безпосередньо легалізуються злочинні доходи; морально-психологічні, що визначають відповідну злочинну поведінку [1].

Рівень ефективності системи протидії легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом насамперед полягає у необхідності тісної взаємодії оперативних підрозділів правоохоронних органів і Державного фінансового моніторингу України, як спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу [6].

У даному контексті є три основних напрями оперативно-розшукової діяльності, що здійснюється у поєднанні із застосуванням сил та засобів державного фінансового моніторингу:

1) Попередньо здійснюється дослідження фінансових операцій, що надає змогу виявити організації та осіб, у діях чи операціях яких присутні ознаки злочину легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом [5, с. 105].

2) Компетентні органи спочатку встановлюють факт вчинення суспільно небезпечного протиправного діяння, що передуює легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, а потім на підставі цього здійснюють встановлення в діях підозрюваних ознак злочину щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом із застосуванням сил та засобів державного фінансового моніторингу України.

3) Отримання офіційної та оперативно-вагомої інформації за каналами міжнародного співробітництва у сфері протидії злочинам щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Павлютін Ю. М. Генеза протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом // Південноукраїнський правничий часопис. 2015. № 2. С. 140–143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2015_2_43 (дата звернення 15.09.2018).

2. Захаров В. П. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: теоретико-правовий аспект // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2014. № 801. С. 180–186. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2014_801_34 (дата звернення 12.09.2018).

3. Кримінальний кодекс України: закон від 05.04.2001 № 2341-III. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 15.09.2018).

4. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом. Конвенція Ради Європи від 08.11.1990 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_029 (дата звернення 15.09.2018).

5. Халін О. В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, спеціальність 12.00.09. Запоріжжя. 2017. URL: http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/sites/default/files/!!Автореферат_Халіна_О.В.%20на%20друк.pdf (дата звернення 12.09.2018).

6. Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом «Властивості та ознаки операцій, пов'язаних з відмиванням коштів